

Utdrag fra:

Topografisk-historisk beskrivelse
af
Nordlands Amt - Møla herred

**Amund Helland
1908**

H. Aschehoug & Co.

Amund Helland (1846 – 1918)

(Wikipedia)

Erik Werenskiold malte et frodig portrett av Helland i 1885.

Amund Theodor Helland, født i Bergen i 1846, var en norsk geolog, professor og politiker (Venstre).

Han ble *cand.min.* i 1868, og ble i 1885 ansatt ved Det Kongelige Frederiks Universitet i et *ekstraordinært professorat* i bergbygningslære og geologi, et embete han beholdt til sin død.

Helland var en allsidig person. I dag huskes han best som kulturgeograf, og hans omfattende verk **Norges land og folk, topografisk-statistisk beskrivelse** i 42 tykke bind, er i format og omfang en unik kilde til landet vedr. denne tiden. Verket inneholder skildringer av landskap, samfunn og folk, om enn nokså kontroversielt i blant. Han karakteriserer for eksempel samer ved å sette den i kategorien ”å befinne seg på et laverestående utviklingstrinn”.

Om sin kollega Thekla Resvoll sier han:

”Hon er en meget betydelig vitenskapsmann, eg hadde aldri trodd at et kvinnfolk kunde nå så langt.”

Professor Amund Helland ergret seg også i 1918 over siste skrik blant damene i Kristiania, de hadde begynt å vise seg ute med små hunder i bånd, og denne ”tåpelige mote” forstyrret i følge Helland trafikken på fortauene. Protesten fra Helland var nok til særdeles liten nytte.

A. Hellands utgivelser:

- **Om Jordklodens Bygning** (1878) NB digital
- **Kongsbergs Sølvværks drift før og nu** (1885)
- **Tagskifere, hellere og vekstere** (1893) NB digital
- **Norsk bergret** (1893)
- **Jordbunden i Norge** (NGU, 1893) NBdigital
- **Jordbunden i Jarlsberg og Larviks amt** (NGU, 1894) NB digital
- **Hvad vi spiser i Norge og hvad der spises i Paris. Forsøg paa en norsk ernæringsstati-stikk.** (1896)
- **Lofoten og Vesteraalen** (NGU, 1897) NB digital
- **Bergverksdrift og steinbryting i Norge** (1901)
- **Oldfundene og Norges folkemængde i forhistoriske tider** (1908)
- **Rovdyrene i Norge** (1914)
- **Norges land og folk topografisk-statistisk beskrevet** (1885–1921)
 - *Topografisk-historisk beskrivelse over Søndre Trondhjems amt* (2 bd., 1898)
 - *Topografisk-historisk beskrivelse over Tromsø amt* (2 bd., 1899)
 - *Topografisk-historisk beskrivelse over Bratsberg amt* (2 bd., 1900)
 - *Topografisk-historisk beskrivelse over Nordre Bergenhus amt* (2 bd., 1901)
 - *Topografisk-historisk beskrivelse over Hedemarkens amt* (2 bd., 1902)
 - *Topografisk-historisk beskrivelse over Lister og Mandals amt* (2 bd., 1903)
 - *Topografisk-historisk beskrivelse over Nedenes amt* (2 bd., 1904)
 - *Topografisk-historisk beskrivelse over Finmarkens amt* (3 bd., 1905)
 - *Topografisk-historisk beskrivelse over Nordlands amt* (4 bd., 1908)
 - *Topografisk-historisk beskrivelse over Nordre Trondhjems amt* (2 bd., 1909)

- *Topografisk-historisk beskrivelse over Romsdals amt* (2 bd., 1911)
- *Topografisk-historisk beskrivelse over Kristians amt* (4 bd., 1913)
- *Topografisk-historisk beskrivelse over Jarlsberg og Larviks amt* (3 bd., 1914)
- *Topografisk-statistisk beskrivelse over Bergen* (2 bd., 1916)
- *Topografisk-statistisk beskrivelse over Kristiania* (3 bd., 1917)
- *Topografisk-statistisk beskrivelse over Søndre Bergenhus amt* (3 bd., 1921)

Amund Helland, her framstilt i tegning av Othar Holmboe fra "Korsaren" 1895. Karikaturen henspiller på Hellands kamp for å få tettet et «hull» i Berglovens § 8.

Fra side 577 - 608 i bind IV, **Topografisk-historisk beskrivelse**, over Nordlands amt, som forelå på markedet i **1908**, omhandler det **Meløy herred**, og her under gode karakteristikk som har vært både nyttige og interessante i ettertid for mange. Boka er i hvert fall svært ofte delsitert, i mange sammenhenger.

I det følgende siteres hele kapitlet hva angår Meløy.

Fotos er tilført fra Meløy Historielags digitale postkortsamling.

Melø herred

Melø herred (871,4 km², i 1891 3.101 indbyggere, i 1900 3.375 indbyggere) udgjør Melø præstegjeld.

Herredet udgjør Melø lensmandsdistrikt og thinglag.

Herredets navn **Melø** er egentlig ønavn med oprindelig form sandsynlig **Mjølva**, genitiv **Mjølu**, afledet af **mjøl**, dativ **mjølvi = mel**, her vel brugt i en noget forskellig betydning, for eksempel om sand.

Melø kirke ligger paa Meløen under 66° 49' 25" nordlig bredde og 2° 41' 26" længde øst for Kristiania meridian.

Melø herred har en længde fra ytterste skjær i vest til herredsgrænsen mod Mo i øst af omtrent 76 km, og en bredde fra Grønstabben i nord til Snetind i syd af ca. 55 km.

Melø herred omgives af Gildeskaal, Beieren, Mo og Rødø herreder. Mod vest og nord grænses Melø herred til havet.

Af Melø herreds samlede areal. 871,4 km², er 780,7 km² fastland.

I Melø herred er 610 større og mindre øer.

Øer i havet:

	km ²
Texmona	5,2
Risøen	0,1
Gaasvær	1,2
Storøen	0,6
Støtt, indre	2,7
Svenningen	1,5
Maaøen	0,3
Meløen	22,0
Mesøen	8,0
Skjærpa	1,6
Varkgaard	0,4
Otervær	0,2
Havnøen	0,2
Bolgen	2,4
Grønø	2,7
Hestøen	0,3
Storøen	0,7
Aamnøen	23,2
Æsøen	2,2
Tolleløen og Maasøen	0,2
Ollerøen	0,3
Helløen, store	0,1
Bukkøen	0,3
Snyen	0,5
Vestholmen	0,2
585 smaaøer	13,6
Til sammen	90,7

En del smaaøer i ferskvand udgjør 0,1 km². Melø herred bestaar af fastland og en mængde øer, holmer og skjær.

Melø herreds fastland er ved fjordene delt i lange halvøer. Fjordenes hovedretning er fra vest til øst, og halvøernes retning er ogsaa omtrent fra vest mod øst; de store høider ligger i den østre del, som i **Svartisen** naar op til en betydelig høide.

De største fjorde, som gaar ind i Melø herred, er **Skarsfjorden** og **Meløfjorden**. Skarsfjorden deler sig i **Holandsfjord** og **Bjærfjord**. Holandsfjord fortsætter i **Nordfjorden**, og Meløfjorden fortsætter mod øst i **Glaamfjorden**.

Landet syd for Skarsfjorden med Holandsfjorden og Nordfjorden grændser mod syd til Rødø herred. Vandskjellet danner grændsen mod Rødø herred; her ligger paa ryggen paa grændsen fra vest til øst **Blaasfjeld**, 415 m., med **Mefjeld**, **Tepfjeld**, 360 m., **Storaasen**, 213 m., og saa med stigende høider mod øst **Rismaals-tind**, 697 m., **Troldtind**, 893 m., og **Flatfjeld**, 976 m og 948 m.

Herfra gaar grændsen op over Svartisen med østsydøstlig og østlig retning til **Snetind**, trigonometrisk punkt, 1.599 m., hvilken ligger paa grændsen mod Mo herred.

Paa sydsiden af Holandsfjorden gaar op imod kammen botner, skilte ved rygge; saaledes gaar op fra **Reindalsviken** en botn paa østsiden af den før nævnte Troldtind, og paa østsiden af denne botn ligger **Reindals-tinden**, 889 m. Paa østsiden af denne tind gaar op mod syd **Fonndalen**, og i denne dal ligger **Fonndalsbræen**, omtrent 2 km syd for fjorden; dens nederste del ligger omtrent 100 m.o.h.

Fonndalen gennemstrømmes af elven fra bræen; dalen er noget myrlændt. I bunnen og paa dalsiderne er græs og mose, og de lavere skraaninger har noget løvskog og krat.

Fra bunden af Holandsfjorden gaar en kort dal op til **Engenbræen**, hvis nordre del gaar ned til 10 m.o.h. i en afstand af 800 m. fra sjøen. Her er ogsaa i dalbunden og paa dalsiden noget løvskog og krat og græs og mose paa de lavere skraaninger indtil 350 m.o.h. Dalbunden, som nu er omtrent 1 km lang, var i sin tid, omkring 1723, fyldt af bræen, som skal have ødelagt gaarden Storsteinøren. Der fortælles, at i begyndelsen af det 19de aarhundrede, omkring 1803, fyldte bræen dalen helt du til fjorden.

Svartisen og de her nævnte bræer, Fonndalsbræen og Engenbræen, er tidligere omtalt i bind I, pag. 119 – – 125.

Øst for Engenbræen paa sydsiden af Nordfjorden ligger **Helgelandsbukken**, 1.454 m., **Lille Fonntind**, 1.266 m., og **Juret**, 1.179 m. Der er talrige smaabotner mod vest og nord i disse fjelde, der ligger paa kanten af Svartisen.

Fra bunden af Nordfjorden gaar en dal op mod Svartisen. Det er en sækkedal med bratte sider og svære høider omkring. De lavere, jevnere dele har noget løvskog og krat. I den øverste del opunder Svartisen mellem **Røsttind**, 1.135 m., og **Frokosttind**, 1.125 m., er dalen brat og lidet tilgængelig.

Engenbræen, en gren av ismassivet Svartisen, her sett fra Braset i Holandsfjorden.

Halvøen mellem Holandsfjord med Nordfjorden og Bjærfangfjorden med Bjærfangdalen har længderetning fra vest til øst, og høiderne tiltager østover, til fjeldet dækkes af Svartisen. Fra fjorden og et stykke opover er lidt løvkrat flere steder, men ikke paa det søndre afheld mod Nordfjordens munding.

Vestlig paa halvøen ligger **Halsatuva**, 523 m.; det er den mest fremtrædende top i den vestlige del af denne strækning. Her er fjeldet mer grønklædt og afrundet end det øvrige land. Længere østover bliver fjeldkammene høiere og skarpere og naar nær Svartisen en højde af 1.107 m.o.h. Længere øst i bræen naar det faste fjeld enkelte steder op til en højde af 1.238 m.o.h. Paa den østre del af halvøen falder fjeldet temmelig steilt ned mod fjordene og dalbunden. Langs kysten og i fjordbunden er en del mer eller mindre spredt bebygning.

Bjærfangdalen gaar fra bunden af **Bjærfangfjorden** fra vest mod øst op til Svartisen; den er i den østligste del steil og trang, idet den afsluttes som en sækkedal. Den flade dalbund er til dels myrlændt, har løvskog og krat, og ligesaa de lavere dele af dalsiderne. Nærmest fjorden er der nogle gaarde.

Landet mellem Bjærfangfjorden med Bjærfangdalen i syd og Glaamfjorden i nord er en temmelig lang halvø med retning fra vest til øst, og som i øst ved Svartisbræen naar op til en højde af over 1.200 m. Fjeldsiderne gaar steilt ned mod fjordene, men enkelte steder er der en spredt bebygning. Fjeldene paa denne halvø er alle kamme og rygge mellem botner. Fra **Osafjeld** 784 m., og østover er fjeldet vildt og kun farbart faa steder. Der er svære urer og steile styrtninger og takkede fjeldkamme. Langs kysten og paa de mer jevntskraanende fjeldsider er lidt krat, og paa de nederste skraaninger, saa langt krattet naar op, er der mose og græs.

Østlig for Osafjeld ligger **Oldratind**, 882 m., paa hovedkammen mellem to botner. Nordligere paa en af de rygge som gaar mellem botterne, ligger **Kjeipen**, 828 m., og **Hesten**, 711 m. Op for gaarden Reindalen ligger en svær botn omkring **Reindalsvatn**, og denne botn har større bredde enn længde. Længer øst følger **Mugskogbotn** med **Mugskogtind**, 962 m., og østlig for den **Glaamsteet**, 1.126 m. Disse to sidste tinder ligger nær mindre bræer, der er nordvestlige udligere fra Svartisen.

Fra bunden af **Glaamfjorden** gaar et ubeboet, trangt dalføre med steile sider sydøstlig op til **Glaamvatn**, 509 m.o.h. I denne dal, der gennemstrømmes af **Fykanaaga**, findes de før omtalte helleristninger af ren og andre dyr (bind II, pag. 783). I dalen ligger **Fykanvatn**, der optager elven fra **Storglaamvatn** (se bind I, pag. 418). Paa en strækning af 10 km mellem Fykanvatn og Storglaamvatn er dalen vild og trang, helt optaget af elveleiet, saa den er ufarbar.

Den trange dal fører op til Storglaamvatn, en indsjø, hvis omgivelser er helt arktiske, hvor mindre isfjelde flyder omkring, og hvor bredderne ved vandets østside endnu var dækket af sne den 17de august 1906. Paa den sydøstlige side af Storglaamvatn gaar 4 bræer fra Svartisen ud i vandet; sydlig for vandet ligger **Tærskaldfjeld**, 923 m. Paa sydøstsiden af vandet kommer 2 bræer ned til 719 og 672 m.o.h., eller til 110 og 63 m. over vandet. Østlig for vandet ligger **Glaamaasfjeldet**, 1.339 m., med smaabræer og steil styrtning ned mod Storglaamvatn. Nordlig for dette fjeld udmunder **Glaamdalen** i Storglaamvatn. Denne dal, der i sin øvre del er fyldt af en bræ fra Svartisen, som her gaar ned til 867 m.o.h., har først retning mod nordnordøst og bøier saa mod nordvest ud til Storglaamvatns østside. Paa østsiden af dalen naar **Spidstind** 1.561 m. Denne tind ligger paa en ryg mellem to bræer. Glaamdalen staar der, hvor den bøier mod nordvest, i forbindelse med Graataadalen i Beieren. Paa nordøstsiden af Glaamdalen ligger **Glaamvasfjeld**, 1.316 m., paa sydvestsiden af en bræ paa grænsen mod Beieren, hvilken bræ dækker fjeldet som et skjold, med største højde 1.299 m.

Nordlig for denne bræ ligger **Skavdalen**, en botndal paa hvis nordside Vigdalsfjeldet paa grændsen mod Beieren naar en høide af 1.273 m.

Landet nod for Glaamfjorden har ogsaa hovedretning fra vest til øst. Der er mange smaadale og vande. Nordlig for Fykanaaga ligger saaledes **Nedre Navervatn**, 440 m.o.h., og **Øvre Navervatn**, 543 m.o.h., hvilket sidste vand var isdækket endnu 17de august 1906. Nordlig for Øvre Navervatn naar **Store Ruffen** 1.193 m. paa grændsen af Gildeskaal. Den kan bestiges fra øst, og vestlig for samme er **Rebenfjeld**, 1.003 m. Den østre del af denne strækning paa grændsen mod Gildeskaal er vild og forreven.

Fra **Selstadgaardene** paa Glaamfjordens nordside gaar en dal østnordøstlig som omslutter **Selstadvatn**, helt op til **Glaambræen**. I den nedre del og om Selstadvatn og paa de lavere dalsider er noget løvskog og krat. Paa sydsiden af dalen ligger toppen **Holten** og paa nordsiden **Storskartind**, 882 m., der kan bestiges fra syd-øst. Fra denne gaar en ryg op mod **Istind**, 1.195 m., i den nordvestre del af Glaambræen, som ligger paa grændsen mod Gildeskaal og er før omtalt (bind I, pag 129).

Næverdalen gaar nord for **Selstaddalen** østnordøstlig op mellem Spiderhesten i nord og Storskartind i syd helt under **Istind** ved Glaambræens vestre del. Dalbunden er vest og øst for **Næverdalsvatn** stærkt myrlændt. **Rismaalsvatn**, 441 m.o.h., ligger oppe i en botn i enden af dalen, som er aaben mod vest. Syd for denne botn ligger i en afstand af 500 m. et vand 714 m.o.h. i bunden af en høiereliggende botn, som er aaben mod nord. Paa den søndre, steile begrændsning, som naar op til Glaambræen, ligger et par smaa bræer. Spiderhestens søndre, steile afheld er stærkt uret. Dalbunden og dalsiderne har i de lavere dele løvskog samt krat og græs.

Spiderhesten paa nordsiden af Næverdalen minder med sine 6 toppe om De Syv Søstre. Spiderhesten er 851 m., og i den midtre del er den 878 m. høi, og østlig paa ryggen naar Rismaalstind 899 m. Næsten alle toppe er en vid storartet udsigt. Spiderhesten bestiges lettest fra syd, den kan ogsaa bestiges fra øst, men her er meget og styg ur.

Spiderdalen gaar nord for Spiderhesten mod øst helt op under fjeldet under Glaambræen, hvor den afsluttes i en botn. Dalen er vild i sin øvre del. Dalens lavere dele fra **Spilderdalsvatn** og vestover til dalmundingen ved **Eidet** er egnet til opdyrkning. Her er nu rige udslaatter.

I dalen ligger **Spildervatn**, 49 m.o.h., og længer oppe **Spilderdalsvatn**, 81 m.o.h. I høiden fører et skar, **Steffodalen**, 611 m.o.h., over til Ruffudalen i Gildeskaal. Paa dalens nordside paa grændsen mod Gildeskaal naar **Sætertind** 1.045 m. En sidedal til Spiderdalen er den store botnformede dal, hvori **Lysvatn** ligger, 351 m.o.h. Paa ryggen øst for Lysvatn ligger Kvittind, 1.069 m., paa grændsen af Gildeskaal. Den kan bestiges fra nordøst. Nord for Spiderdalens ytre del ligger **Djupvikfjeld**, 467 m, op for gaarden Ørnes.

Fra Djupvikfjeld gaar en ryg mod nordøst med toppene **Barfjeld**, 576 m., og **Kjeipen**, 625 m.

Mosoldbækkens dal gaar nordvestlig for disse fjelde mod nordøst. Dalbunden er især i den øvre halvdel myrlændt. De lavere dalsider har frodig græs og meget løvskog og krat.

Nordvestlig for **Mosvolddalen** ligger **Blaatind**, 716 m., og vestlig for denne **Ronetind**, 508 m. Nordlig for denne gaar fra gaarden **Moen** mod øst **Markelvans** aabne dal op forbi **Markvatn**, 25 m.o.h. og den afsluttes botnformet ved **Stygvatn**, 106 m.o.h., under **Indre Galtskartind**, 1.019 m., paa grændsen mod Gildeskaal.

Imellem Indre Galtskartind og **Ytre Galtskartind**, 940 m., fører galtskaret over til Sørfjorden i Gildeskaal i en høide af 687 m. Skraaningerne nordenfor og nedover mod Markvatn har frodig græsvekst, og der slaes mange steder helt til tops. De lavere dalskraaninger og dalbunden syd og vest for Markvatn har løvskog og krat. Stygvatn ligger i bunden af en mod vest aaben botn. Langs Markelven vest for Markvatn er mer eller mindre myrlændt.

Ved Moen, sydøst for Kunna, er en lang strand, vistnok under en gammel havstrand; ved Moen er terrasser.

Galtskarfjeldene kan bestiges fra **Galtskaret**, og er ogsaa bestigelige fra Bjellatind i Gildeskaal; men **Indre Galtskartind** ansees for ubestigelig.

Vestlig for **Ytre Galtskartind** ligger en række tinder paa grændsen mod Gildeskaal: **Møldalstind**, 791 m., **Børen**, 617 m., **Tuva**, 453 m., **Eitertind**, 601 m., **Breitind**, 720 m., saa følger et skar, **Grimstadskar**, og videre **Skjeggen**, 903 m., nær havet. Sydlig for Skjeggen ligger **Rørtind** inden Melø grændser.

Grimstadskaret strækker sig nordøstlig til Grimstad i Gildeskaal herred. Dalbunden og de lavere dele af dalskraaningerne har en del løvskog og krat.

Mellem **Skjeggen** og **Rørtind** i nordøst og fjeldet **Skraaven** i sydvest fører en lav forsænkning over gaarden **Dalen** fra kyst til kyst. Vest for denne forsænkning ligger fjeldet **Skraaven**, 418 m., og **Horntind**, 451 m, hvilke ligger som toppe paa en halvcirkelformet fjeldryg, der omkrandses en botn op for gaarden **Øren**. Ved denne gaard er der en ør eller et lavt eid, som forbinder fastlandet med det bekjendte forbjerg **Kunna**, hvormed Helgeland ender her ved kysten. Kunna er trigonometrisk punkt, 599 m. Kunna, ogsaa kaldet **Rota** (Nordlands Stad), har steile klipper. Med den bagenforliggende lave landtange faar situationen nogen lighed med den ved Gibraltar. Kunna er før omtalt (bind I, pag 53).

Det har engang været paa tale at gjenemskjære det eid eller den val som forbinder Kunna med det øvrige land. Den er imidlertid 3 – 400 m. bred og væsentlig græsbeegroed, saa sjøen ikke til nogen tid gaar over den. Dessuden er der paa begge sider meget lang forstrand, især paa den sydlige side, som falder tør ved fjære. Det vilde saaledes koste en betydelig sum at gjenemskjære valen, og det vilde vistnok være nødvendigt at gjøre forbygninger udenfor den aabnende rende til beskyttelse af baadene i de aabne bugter.

Øerne

Aamnøen, som ligger mellem Skarsfjorden og Meløfjorden, har alpeformer med tinder, forenede med smale, skarpe rygge og med botner imellem.

Kjørhaugvatn, 266 m.o.h., ligger i bunden af en vakker botn. Høiden af de omliggende fjelde er omtrent 600 m.o.h., **Heklan**, 623 m.

Vest for Heklan ligger **Harfjeld**, 487 m. Mellem Heklan og Harfjeld, fra gaarden **Breivik** i syd til gaarden **Tind** i nord, gaar en dal eller forsænkning, som paa det høieste, der hvor vandskjellet er, har en myrlændt bund. **Skarstindene** længere øst omgiver ogsaa en botn med et lidet tjern i bunden.

De nævnte botner er aabne mod nord og har afløb nordover nedad skraaningen mod fjorden. I fjeldmassen er trange gjel. Fra disse tinder er prægtig udsigt, særlig fra høieste **Skarstind**, 644 m.; herfra sees alperne i øst og desuden langt indover Svartisens ryg og ind igjennem den vilde Glaamfjord. Imod nord skimtes Lofotvæggen med Værø og Røst. Mod vest ligger skjærgaarden og lige under den vakre Grønø med furuskog og birk og grønne marker. Bestigningen af Skarstinden er ikke særlig vanskelig; man gaar fra **Stavnes** forbi **Stavnesvatn** og videre langs ryggen, der er temmelig skarp. I den østre del af Aamnøen er lidt løvskog og krat.

Fra gaarden **Skaret** i syd til gaarden **Aamnes** i nord, midt paa Aamnøen, gaar en dal om **Skarsvatn**. Her er lidt løvskog og krat.

Grønøen, som er skilt fra Aamnøen ved **Aamnessund**, er en lav, vakker skiferø med birkeskog. Den naar ikke større høide enn 102 m.o.h. Den er noget myrlændt. Mod nord sees fra Grønø **Melø** med brat affald mod syd og med en bjergfod. I sydøst sees Svartisen med sprækker i de høitliggende bræer. Desuden sees botner og tinder paa halvøen mellem Glaamfjorden og Bjærfjorden.

Meløen er i den vestre del indtil Melø kirke til dels myrlændt og med lave aaser, den østre del helt øst til **Melø-sund** har temmelig udprægede tinder. Fra det trigonometriske punkt **Meløtind**, 574 m., er udsigt til alle sider.

Fjeldenes længderetning er fra vest mod øst. Fra Meløtind og østover i en længde af 2 km gaar en smal ryg, paa hvilken der ligger et par toppe. I de lavere dele i den østlige del er der noget løvskog og krat. De øvre dele af Meløtinderne er nøgne, ligesom de bratte styrtninger.

Nordvestlig for Meløtinden ligger **Hestflauget**, 357 m., og **Melsteinen**, 124 m høi.

Nordøst for Meløtind ligger en botn med et vand, 118 m.o.h.; fra vandets sydøstre kant bøier et skar mod øst op om et lidet tjern, 231 m.o.h.

I den østre del af Meløen ligger ogsaa et lidet vand, 130 m.o.h.

Skilt fra Meløen ved **Melø Sund** ligger **Skjærpa**, en klippeø, 2,5 km lang og 1 km bred. Fjeldet stiger fra alle sider jevnt op til toppen midt paa øen, 278 m.o.h. Skraaningerne har græs og mose med løvskog og krat helt til toppen.

Skilt fra fastlandet ved et sund som kaldes **Eidet**, ligger **Mesøen**, 318 m. høi. Mod nordvest er der steilt, men skraaningerne er slakere mod øst, sydøst og sydvest. De lavere, jevnere skraaninger er bevoksede med græs og mose, enkelte steder er noget løvskog og krat. Fra **Gjersviken** i vest til en bugt paa den østre kyst gaar et skar.

Nordvest for Mesøen og skilt fra denne ved **Mesøfjord** ligger **Teksmona**, 225 m. høi. Mod nordvest især lige under toppen, er der brat. Foran foden af fjeldet ligger mod sydøst et fladt og indtil 0,8 km bredt forland. Teksmo-
na er græsklædt og mosebevokset helt til toppen og har løvskog og krat.

Nord for Meløen og skilt derfra ved **Gaasværfjord** ligger **Gaasvær**, en samling af lave øer, hvor smaa aaser er skilte ved mellemliggende myrlændte strøg. Den høieste top er 34 m.o.h.

Til Gaasvær hører **Storøen**, **Meøerne**, **Gaasvær**, med ett brugsnummer, samt flere andre.

Nord for Gaasvær og skilt fra dette ved **Stabbfjorden** ligger **Støttvær**, en gruppe lave klippeøer, med myrstrøg mellem aaserne. Nogle øer er beboede. De største øer er **Indre Støtt** eller **Husø**, med **Husøgavlen**, 67 m. høi, **Svenningen**, 76 m. høi, **Maasøen** og **Helløen**, 78 m. høi. Øerne er ved **Støttsundet** skilt fra fastlandet ved **Kunna**.

Vest for Meløen ligger en mængde øer: **Meløvær**, **Otervær**, **Olstokvær**, **Sandvær**, **Flatvær**, **Bolgvær**, **Snyen** og **Skjærvær**. Hele denne strækning vest for Melø er helt oversaaet med lave smaaøer med de nævnte vær.

Nordenfor disse øgrupper og skilt fra dem ved **Tennholm fjord** ligger Tennholmvær, og nordligere skilt fra dette vær ved **Grønfjorden** ligger **Grønavær**.

Den største ø i værene vest for Melø er **Bolgen**; dennes nordre og vestre del er høit land og det trigonometriske punkt **Bolgen** naar op til 339 m.o.h. Herfra skraaner fjeldet til alle kanter temmelig steilt mod nord, vest og syd, men mod øst løber det ud som en lang, smal, jevnt affaldende ryg. Fra det trigonometriske punkt er vid udsigt over de omliggende øgrupper.

Herredets bræer er tidligere omtalt (bind I, pag. 116 – 128, 129, 130).

I Melø bestaar det faste fjeld dels af gneis og granit, især i fjorddistrikterne, som med sine korte dale naar op i Svartisen; øerne i Melø er dels skifer og dels granit. Men ogsaa i det høitliggende land er der nogle steder skifer og kalksten; saaledes forsvinder smaabækkene i jorden sydøst for **Naveren** paa grændsen mod Beieren.

I den indre del af Holandsfjorden er strandlinjer, ved **Reindalsvik** paa sydsiden af fjorden 102 m.o.h., ved **Bra-set** paa nordsiden 98 m.o.h. og længere inde ved **Enga** 102 m.o.h.

Huler er tidligere omtalt (bind I, pag 209).

Herredets vassdrag er tidligere omtalt (bind I, pag 417 og 457).

De elve, hvis nedslagsdistrikter ligger i Melø, er **Markelven**, **Spilderelven**, **Storglaamvatns** og **Fykanvatns** vasdrag, **Bjæringdalselven**, elven ved **Kilvik**, **Sundfjorddalselven**, **Blakkaaga** og **Beierelven**.

I Melø er der 277 indsjøer:

	km ²	Høide o.h. (m)	Længde (km)	Bredde (km)
Storglaamvatn	26,5	509	12,0	2,5
Holmvatn	2,0	536	2,2	1,2
1 vand	0,2	821		
1 vand	0,2	700		
Fykanvatn	1,2	89	1,8	0,9
1 vand nordøst for Nævervatn	0,9	538		
Navervatn, nedre	1,8	440	1,9	1,5
Navervatn, øvre	2,0	543	2,8	1,2
1 vand vest for Navervatn, øvre	0,2	650		
1 vand vest for Navervatn, øvre	0,2	787		
Glaamvatn	1,1	501	2,2	0,6
Selstadvatn	0,4		1,0	0,4
Reindalsvatn	0,3		1,8	0,3
Næverdalsvatn	0,2	56	0,5	0,4
Krokvatn (paa Mesøen)	0,1		0,6	0,2
1 vand (paa Melø)	0,2	130	0,6	0,2
1 vand (paa Melø)	0,2	118	0,8	0,4
Vasdalsvatn	0,2	121	0,7	0,4
Grønaasvatn	1,0	97	3,0	0,5
Smaavatn	0,2		1,2	0,2
Del af Aagvatn	0,2	122	0,5	0,4
Skarsvatn (paa Aamnøen)	0,6	14	1,4	0,5
Spilderdalsvatn	1,2	81	3,4	0,4
Spildervatn	0,5	49	1,7	0,4
Lysvatn	4,3	351	4,7	1,8
Stygvatn	0,2	106		
Markvatn	2,3	25	3,4	0,8
Glaamaaga	0,4			
1 vand nordøst for Storglaamvatn	0,8	664		
248 smaavande	3,6			
<hr/>				
Til sammen	53,3 km ²			

Herredets fjorde er tidligere omtalt (bind I, pag. 334).

Melø herreds fastland med de dybe fjorde har en kystlinje af 116 km's længde.

Havne

I **Aamnøhavn** mellem vestpynten af **Aamnø** og **Havnø** er 10 m. vand: sandbund.

Lunere og bedre plads er der i **Jægtviken** paa nordsiden af **Grønø**, 5 á 15 meter vand og sandbund.

Mellem **Svinvær** og **Aamnø** er to fiskegrunde, nemlig **Indergrunden** og **Yttergrunden**; 7 favne vand.

I **Bjæringfjorden** kan overalt ankres paa 20 til 40 favne. Inders inde snager det et par kabellængder udover. Ankerplads er der ved Bjæringfjordens munding inderst inde i **Halsabugten** med 8 til 12 favne vand og i **Osa-viken** samt i **Vaagsbotn** og mellem **Aamnø** og **Storø**.

Havne i værene vest for **Melø** er der mellem **Steinsøen** og **Ruskøen** 14 til 24 meter vand. Man kan ogsaa ankre paa vestsiden mellem **Steinsøen** og **Græsholmerne**, men her er et skjær lige i vest for Steinsøen og lige i indseilingen nordfra.

Smaa fartøier har lun havn mellem **Ruskøen** og **Brakerøen**, 2 á 3 meter vand, fin sandbund, men ingen fortøiningsmidler.

Brugelige havne for smaafartøier er i det søndre Bolgvær:

Mellem **Bukk-Tolleveen** og **Tolleveen** er 3 til 5 m. vand og fin sandbund. Der er indseiling kun sydfra.

Mellem **Helløen** og **Finhelløen** er 4 til 6 meter vand med fin sandbund. Den reneste indseiling nordfra.

Omkring selve **Bolgen** er ingen egentlig havn. Blæser det op med storm, sætter fiskerne sine baade op paa land, og de listerbaade som findes, forankres i syd for Bolgen og straks i nord for **Hestøen**. Ved indseiling mellem Hestøen og **Gjeitøen** er 2 meters dybde og fin sandbund, men god havn er det ikke.

Paa østsiden af Bolgen er det rent vand klos til slaggrundsgrændsen. Lokaldampskibene ekspederes her lige i nord af **Korsholmen**. Vil man ankres ved Bolgen, bør man gaa syd om Korsholmen og nordpynten af Gjeitøen; her kan ankres paa 18 meters dybde: der er udmærket holdebund, men ikke nogen havn i uveir.

Inde mellem øerne syd for selve Bolgen er det kun farende for smaa baade. Skal et fartøi passere **Bolgeværet** fra øst til vest, maa det gaa enten nordom Bolgen mellem Bolgen og **Flatvær**, eller syd for Bolgen mellem **Rensøen** og **Esjeholmen**.

Baadhavne i Bolgeværet er der mellem **Haverøen** – **Hestøen** – **Hestødræggene**: her er 5 til 8 meter vand.

Skilt fra Bolgeværet ved **Snyflaket** ligger **Snyen** eller **Snyværet**. I det nordre af været mellem **Vesholmen** og **Verholmen** er god havn med 10 til 26 meter vand med grov sandbund.

Syd for Snyværet ligger **Torkelbøen**, som bestaar af 2 skjær, der er overflød ved stor flo.

I **Flatvær** er flere ganske gode baadhavne. Havn for større fartøier i uveir er der ikke.

I **Støttvær** er havn med sandbund mellem **Svenningen** og **Husø**.

Støttsund i Melø herred vestenfor Kunna mellem øerne Svenningen og Støtt er et i den almindelige kystled meget befærdet sund, der benyttes som stoppehavn for baade og fartøier, hovedsagelig paa reiser til fiskeri-erne i Lofoten og Finmarken; da kan der ligge 50 á 60, ja, endog over 100 fartøier paa en gang og i tillæg flere hundrede mindre baade. Sundet mellem Støtt og Husø er en god og rummelig baadhavn. Støttsundet har god ankerbund og er vel beskyttet, men i den østre del fra lige overfor gaardens ladebygning og østover er dybden paa det grundeste kun 6 á 7 fod ved lavvand, saa dyberegaaende fartøier kan ikke løbe igjennem ved lavvand.

Paa østsiden af **Hundholmen** i Støttvær er ankerplads paa 10 á 15 meter vand med sandbund.

Jordbrug

Jordsmonnet i Melø herred er ler, sand, aur og myr. Fjordene har kun lidet jordsmon og er tyndt bebyggede. De større gaarde ligger paa øerne, som for en del bestaar af skifer. Her er delvis særdeles god jord, hvor der vokser godt korn, naar beliggenheden er slig at ageren har ly for de stærkest herskende vinde.

Arealet er saaledes udnyttet:

Ager	1,8 km ²
Eng	11,6 km ²
Ager og eng	13,4 km ²
Skog	25,0 km ²
Udmark, snaufjeld, <u>indsjøer, myr</u>	833,0 km ²
Til sammen	871,4 km ²

Udsæd og avl pr. maal samt foldighed:

	Udsæd	Avl	Foldighed
Byg	30 liter	1,5 hektoliter	5
Havre	45 "	1,5 "	3,55
Poteter	2,4 "	15,0 "	6,20

Udsæd og det til have anvendte areal i 1900:

Byg	265 hektoliter
Havre	90 "
Blandkorn	8 "
Ialt kornsæd	363 hektoliter
Poteter	1.765 hektoliter
Havre til grønfoder	51 hektoliter

Til andre rodfrugter end poteter anvendtes 2 ar. Areal af havre var 19 ar, hvoraf 10 ar anvendes til køkkenhavevækster.

Der var ingen frugttrær i herredet. Der var 3 slaa og meiemaskiner og 254 tohjulede arbejdsvogne.

Byg og havre dyrkes, men ikke tilstrækkeligt.

I senere tid er ikke saa lidet nyland opbrudt. Afgrøftning og drænering er blevet almindeligere. Havedyrkningen er uden betydning.

Herredsstyrelsen har i 1893 angivet værdien af 1 maal jord til 40 kroner, og omkostningerne ved rydningen af samme til 30 kroner.

I 1907 angiver herredsstyrelsen omkostningerne ved dyrkningen af 1 maal jord at være fra 40 til 80 kroner.

Der angives at være meget uopdyrket jord; den benyttes som slaatteland og havnegang, medens store strækninger ligger uden nævneværdig nytte. Arealet af myr gaar op i tusender af maal.

Hjemmehavnegangene og udslaatterne i Melø herred er som regel nogenlunde tilstrækkelige paa fastlandet og de større øer. Paa de mindre holmer, hvor hen smaa fæet slippes om sommeren, er havnen daarlig nok.

Kreaturhold samt fjærkræ i Melø herred:

	1900	1890
Heste	179	158
Storfæ	1.757	1.848
Faar	2.519	3.760
Gjeter	72	266
Svin	156	94
Rensdyr	-	6
Høns	1.920	1.205
Ænder	-	3
Gjæs	-	2

I Melø er stellet godt paa Aamnes, Grønø og enkelte gaarde paa Halså, medens fjøsstellet oftest ellers ikke er videre rart. Faarene har, som nævnt, gode havnegange paa fastlandet og de større øer; paa de smaa holmer, hvor de slippes, har de det ofte knapt. Faarene er af den gamle nordlandske rase, blandet med cheviot.

Melkeproduktionen er i senere aar lidt forøget, men salg af melk har ingen betydning. Der sælges til dels kjø og faar, meget kjød og noget smør. Der er intet meieri i Melø herred.

Skog

Løvskog af birk og or, men mest krat, er der paa mange steder i herredet, saaledes paa de lavere skraaninger langs **Skarsjorden**, **Holandsfjorden**, **Nordfjorden**, **Bjærangfjorden** og **Bjærangdalen**, **Glaamfjorden**, omkring **Selstadvatn**, langs **Næverdalen** og **Spilderdalens** skraaninger samt omkring markvatn og i dalen vest for samme, samt i de søndre og sydøstre afheld af **Horntind** – **Skraaven** og **Kunna**, ligesom paa de større øer **Aamnøen**, **Meløen**, **Grønøen**, **Skjærpa**, **Mesøen** og **Teksmona**.

Birken bliver ikke meget stor. Enkelte steder er der iblandet løvskogen noget furu; men det maa nærmest betegnes som naalekrat. De største dimensioner for birken antages i Melø herred at kunne sættes til 15 å 20 cm. i diameter.

Der vokser lidt asp og or.

De mindre øer i melø herred er uden træer.

Skogen benyttes til brænde, og der sælges en del fra de gaarde som har skog til de øer som ikke har.

Der bruges en del torv til brændsen. Herredet kjøber træmaterialier, baade og trækopper.

Middelprisen i 1905 pr. favn birkeved var 13 kroner og for or 9 kroner.

Myr

Myrer er der flere steder, saaledes syd for **Skarsfjorden**. Enkelte steder, som ved **Engevikvatn**, er der afgrøftet og indvundet noget jord af myr.

På halvøen mellem **Holandsfjorden** og **Bjæringfjorden** er myrlændte strækninger, hvoraf en del er opdyrkede. **Bjæringdalen** er myrlændt og ligesaa **Næverdalen**, **Spilderdalen** og **Markelvøns dal**, og der er myrstrækninger som er tjenlige til opdyrkning.

Paa øerne i Melø herred, især de større, er der myrer, som ofte er opdyrkede i ytterkanterne.

Multemyrer er der paa fastlandet og paa øerne; paa øerne kan multehøsten i gode aar være indbringende, ellers plukkes kun til eget behov.

Der er i regelen god tilgang paa brændtorv, og omtrent hver familie stikker torv. Saavel paa fastlandet som paa øerne er der i regelen tilstrækkelig tilgang paa torv.

Jagt

I Melø herred er ryper og aarfugl; der sælges en del ryper. Ræv og oter fanges i saks.

Ulven var slem i Melø herred i 1896, men i 1897 spurgtes dem ikke. Bjørn er der i enkelte egne.

Bærgværk

Der er taget kobberskjærp i den bratte fjeldvæg som strækker sig sydvestover fra **Storskartind**, 882 m., sydvestre top, 757 m.

Beryl og turmalin forekommer i Melø omtrent sydøst fra den indre ende af Glaamfjorden, ret ovenfor Fykanvatn paa Fykanfjeld i en højde af ca. 460 m.o.h., antagelig i statens almenning. Afstand fra havet til findestedet er omtrent 4 ½ km. Findestedet ligger paa nordsiden af en liden dal som gaar i vestlig retning. Bergarten er gneis.

Beryl eller akvamarin, sort uædel turmalin og rød granat optræder i en stokformet granitmasse, 40 meter lang og optil 30 meter bred paa nordsiden af ovennævnte lille dal.

Graniten, som er en grovkornet pegmatit, udsender ganggrene, og feldspaterne er flere decimeter lange.

Berylen kan optræde i krystaller, 4 cm. lange og indtil 2 cm. i diameter. Farven er straagul til voksgul, men de er til dels uædle og ugjennemsigtige. Der er 10 mm. lange, lysbrydende, blaaliggrønne krystaller, som bør kaldes akvamarin; men de er ofte gjennemsat af sprækker; dog forekommer der krystaller, hvoraf der kunde slibes stene 7 mm. lange og brede.

Fiskeri

Fiskeriet er en hovednæringsvei for den største del af befolkningen i Melø herred. Der fiskes saa godt som hele aaret rundt torsk, sei, brosme og lange.

Kystfiske drives paa strækningen fra **Sveen** til **Støtt** ½ til 3 mil fra land, vaar og høst og nogenlunde regelmæssig.

Havfiske har været drevet med dampskib.

Hjemmefisket er af betydning.

Ved fiskerierne benyttes listerbaade af forskellige størrelser, redskaberne er mest garn og dybsagn. Besøget af fremmede fiskere er ikke betydelig; om vaaren er der nogle faa på Støtt.

Uerfisket er af betydning; der drives med dybsagn og tillige i den senere tid med garn. Uer fiskes nord for **Grønø**, udenfor **Flatvær** og flere andre steder.

Glaamfjordens indre del angives at være usædvanlig fiskerig; der er slam fra Svartisen i sjøvandet.

Syd for **Teksmonskagen** er en god seibanke.

Laks fiskes langs kysten i kilenot.

Sild stænges af og til.

I Lofotfisket eller i vinterfisket langs Helgelandskysten deltager den største del af befolkningen i Melø herred.

I vinterskreifisket i **Valvær** og **Myken** i Røddø herred deltager saaledes folk fra Melø, og paa disse vær driver de ogsaa andet fiske om vaaren og forsommeren.

Samlet udbytte af fiskerierne i Melø herred:

	1902 kr.	1903 kr.	1904 kr.	1905 kr.	1906 kr.
Skreifiske	4.180	20.150	7.190	3.480	3.550
Fedsildfiske	69.000	152.500	2.450	-	-
Smaasildfiske	-	400	9.000	-	-
Laks- og sjøørretfiske.....	1.000	672	750	400	300
Andre fiskerier	5.000	14.200	17.000	20.200	8.700
Til sammen	79.180	187.922	36.390	24.080	12.550

Industri

Af industrielle anlæg er der i Melø herred en **træbundskofabrik** paa **Grønøen**.

Handel

Melø herred havde i 1905 13 landhandlere.

De vigtigste handelssteder angives at være:

Grønø, Aamnøhavn, Ørnes, Torsvik og Støtt.

Ingen havde ølret.

Dampskibsanløb

Dampskibsanløbssteder er:

Aamnøhavn, Grønøen, Melø, Halså, Holand, Valla, Næverdøl, Ørnes, Fore og Støtt.

Postaabnerier

Postaabnerier i Melø er:

Aamnøhavn, Grønøen, Bjæraugfjorden, Halså, Bolgen, Reipaaen, Holandsfjorden, Vaagsbotn, Meløen, Ørnes og Støtt.

Bebyggelse

Bebygningen er spredt. Bygningsmaaden er den almindelige, en- og toetages laftværks-huse med ett værelse i bredden. Husene er ganske godt vedligeholdte og flere steder noksaa store og velstelte.

Godt bebyggede gaarde er flere af **Meløgaardene** og **Grønø**. Tættere bebygning er der om **Halsabugten**, **Spildergaardene**, **Foregaardene** og enkelte andre steder.

Matrikulskyld

Melø herreds matrikulskyld er 388,63 mark. Herredet har ifølge den trykte matrikulfortegnelse 86 gaardsnumm-ere, hvilke efter herredets nuværende matrikulskyld havde en gennemsnitsskyld af 4,52 mark.

Ifølge den officielle statistikk for 1900 var herredets gaardsnumm-ere delt i 253 særskilt skyldsatte brug, hvilke igjen efter opgaverne ved folketællingen 1900 var samlet i 236 selvstændig beboede brug, hvis gennemsnit- lige størrelse efter deres matrikulskyld var 1,60 mark. Den officielle statistikk har dessuden efter folketællings- opgaverne 251 ikke særskilt skyldsatte jordbrug og jordlodder, saaledes i alt 487 selvstændige brug med en samlet matrikulskyld af 382 mark.

Gjennomsnittsværdien af skyldmarken var efter den officielle statistiks beregninger for Melø thinglag:

i 1893 – 1897	982 kroner
i 1895 – 1899	919 ”
i 1897 – 1901	1.005 ”
i 1899 – 1904	1.023 ”

Efter den officielle statistiks inndeling af de selvstændig beboede brug havde i Melø herred i 1900 19 brug en matrikulskyld indtil 0,20 mark, 34 fra 0,21 til 0,50 mark, 27 fra 0,51 til 1,00 mark, 124 fra 1,01 til 3,00 mark, 31 fra 3,01 til 5,00 mark, 1 mellom 5,01 og 10,00 mark – til sammen 236 brug.

Alle opgaver over udsæd og husdyrhold samt redskaber m.m. er fra opgaverne ved folketællingen i 1900.

Melø præstegaard, **Solvang**, af skyld 2,46 mark, er indkøbt til brug for sognepræsten i det fra 1ste januar 1903 oprettede Melø præstegjeld, der tidligere var anneks under Rødø. Gaardens indmark udgjør 4 á 4,5 ha. Havnegangen som grændser til indmarken, er fælles med naboerne. Gaarden har tilstrækkeligt torvskjær samt en del skogteige. Den er antaget at kunne fode en besætning af 1 hest, 4 á 5 kjør og en del smaafæ.

Gaarde

Følgende gaarde har en skyld af 3 mark og derover:

Bolgen

Bolgen er en ø, 2,44 km² stor, var i 1723 anneksgaard. Bolgen er uden tvivl egentlig navn paa den af et høit fjeld opfyldte ø, hvorpaa gaarden ligger. Navnet synes at have været oprindelig **Bolg**, af verbalstammen **belg** = **svulme op**. Som ønavn maa det sigte til fjeldets form. Den har gaardsnummer 2 i matrikulfortegnelsen. Med tilliggende mindre øer er der en samlet matrikulskyld af 13,05 skyldmark. Gaarden bestaar af 15 brug, hvoraf de tilliggende øe **Tolleøvæn**, **Olderøen**, **Bratø**, **Hestøen** og **Sauholmen** nu, efter folketællingens personlister, er egne jordbrug. Til gaarden ligger 15 husmandspladse, hvoraf de 3 pladse ligger paa hovedøen Bolgen, og de øvrige 12 er øerne **Sandvær** (1), **Ruskøen** (4), **Per Andersen ø** (1), **Esjeholmen** (1), **Heløen** – ytre og indre (2), **Anders Nilsa ø** (1), **Lyngvær** (1) og **Gamøen** (1).

Paa Bolgen (øen) var i 1900 hjemmehørende 103 beboere.

For 10 gaardbrugere og 3 husmænd paa Bolgen (øen) angiver 13 personlister i 1900 udsæden til: 3,50 hl. byg, 2 hl. havre og 53 hl. poteter.

Husdyrhold:

5 heste, 33 kjør, 1 okse, 3 ungfæ, 44 faar, 3 gjeter, 1 svin og 42 høns.

Der var 5 arbejdskjærrer.

Paa de under gaardsnr. 2, Bolgen, liggende øer var i 1900 hjemmehørende 106 personer.

For 5 gaardbrugere og 12 husmænd paa disse øer angav 17 personlister udsæden i 1900 til: 25 hl. poteter.

Husdyrhold:

25 kjør, 3 ungfæ, 1 kalv, 72 faar, 3 gjeter og 11 høns.

Aamnesøen

Navnet Aamnes kan vistnok mulig have været **Ámundaøy**, men rimeligere er det, at Aamnøen indeholder et gammelt usammensat ønavn. Øen har et areal af 27,9 km² og i alt en matrikulskyld af 30,58 mark. Øen havde i 1900 ved folketællingen 279 indbyggere. Paa Aamnøen ligger 8 gaarde, **Harfjeld** og **Harfjeldstrand**, **Kjørhaug** og **Kjørhaugvik**, **Stavnes**, **Skaret** og **Herstad** samt **Aamnes**, som er den største, med en matrikulskyld af 13,53 mark, delt paa 10 brug uden husmandspladse. 10 gaardbrugere havde efter 10 personlister til sammen i udsæd i 1900:

10,50 hl. byg, 5,25 hl. havre, 3 hl. havre til grønføder og 37 hl. poteter.

5 ar have var anvendt til køkkenhavevækster.

Husdyrhold:

4 heste, 35 køer, 2 ungfæ, 1 kalv, 47 faar, 3 svin og 42 høns.

Der var 17 arbejdskjærrer.

Aabotsvik

Aabotsvik, gaardsnr. 12, er 1 brug, af skyld 3,06 mark, med 3 husmandspladse. Gaarden havde i 1900 22 hjemmehørende indvaanere.

Efter 4 personlister var udsæden i 1900:

2 hl. byg og 6 hl. poteter.

Husdyrhold:

1 hest, 11 køer, 2 ungfæ, 2 kalve, 23 faar og 7 høns.

Der var 2 arbejdskjærrer.

Fonndalen

Navnet kommer af **fonn** – **sne**, **snefonn**.

Gaarden ligger nær under en udløber af Svartisen. Gaardsnr. 18 er ett brug, uden husmandsplads og af skyld 3,27 mark.. Paa gaarden var i 1900 18 hjemmehørende personer.

Udsæd i 1900: 2 hl. havre og 9 hl. poteter. 1 ar have, hvoraf 0,5 ar til køkkenhavevækster.

Husdyrhold: 1 hest, 5 køer, 1 ungfæ, 7 faar, 5 svin og 10 høns.

Der var 1 arbejdskjærre.

Holand

Af **hor (hár)**, høi, det høie land, gaardsnr. 21, af samlet skyld 7,99 mark, er nu delt i 5 brug, to større brug Holand, samt Halvkandneset, Storvik ytre og Sjælstøen. Under gaardene Holand og Halvkandneset ligger 6 husmandspladse. Ved folketællingen var paa Holand i alt hjemmehørende 75 personer.

For 5 gaardbrugere, 6 husmænd og 1 inderst angav 11 personlister den samlede udsæd i 1900:

2,25 hl. byg, 0,50 hl. havre og 44 hl. poteter.

Husdyrhold:

2 heste, 38 kjør, 9 ungfæ, 5 kalve, 64 faar, 5 gjeter, 6 svin og 10 høns.

Der var 2 arbejdskjærrer.

Halsa

Gammelt navn **Halsar**, af **hals**, **hals**. Gaarden ligger paa et smalt nes. Gaardsnr. 26, med en samlet matrikulskyld af 9,73 mark, bestaar af 6 særskilt skyldsatte brug med 2 brugere paa Rebaasen. Under gaarden (brugsnr. 1, 2 og 4) hører 5 husmandspladse. Paa Halsa var ved tællingen i alt hjemmehørende 69 personer.

12 personlister for 7 brugere og 5 husmænd angav den samlede udsæd i 1900:

4 hl. byg, 46 hl. poteter og 4 kg. græsfrø.

Husdyrhold:

3 heste, 34 kjør, 1 okse, 2 ungfæ, 3 kalve, 39 faar, 2 gjeter, 2 svin og 38 høns.

Der var 7 arbejdskjærrer.

Grønaasen

Gaardsnr. 29, ett brug, af skyld 3,70 mark, med én husmandsplads og i alt 17 hjemmehørende beboere.

Udsæd i 1900:

5 hl. byg og 17 hl. poteter.

Husdyrhold:

2 heste, 11 kjør, 3 ungfæ, 12 faar, 6 gjeter og 6 høns.

Der var 2 arbejdskjærrer.

Bjæringen

Gaarden ligger ved bunden af Bjæringfjorden og er aabenbart egentlig fjordens navn. Dette formodes at have været **Bjargangr**, af **bjørg**, fremstikkende bjerg, og **angr**, **fjord**, **vik**.

Gaardsnr. 31 er 4 brug, til sammen af skyld 8,65 mark, med 4 husmandspladse under brugsnr. 2, som har 2 brugre, og 2 husmandspladse under brugsnr. 3. Brugsnr. 4 heder Nygaard.

Gaarden havde i 1900 84 hjemmehørende beboere.

5 gaardbrugere og 6 husmænd havde til sammen i udsæd i 1900:

7 hl. byg, 2 hl. havre og 17 hl. poteter.

Husdyrhold:

5 heste, 36 kjør, 2 ungfæ, 5 kalve, 42 faar, 7 gjeter, 3 svin og 36 høns.

Der var 5 arbejdskjærrer.

Enga

Gammelt navn **Engjar**, gaardnr. 37. Det er 2 brug **Enga**, af skyld 3,57 og 4,14 mark, hvert med 2 husmandspladse og ett brug, **Engamoen**, af skyld 0,05 mark, til sammen 7,76 mark. Til brugsnr. 2 hører 2 pladse og til brugsnr. 3 hører 2 pladse.

Gaarden Enga havde i 1900 48 hjemmehørende beboere.

3 gaardbrugere og 4 husmænd havde til sammen i udsæd i 1900:

4,80 hl. byg, 2,50 hl. havre, 0,50 hl. havre til grønfoder og 18,40 hl. poteter. 0,04 ar til gulerødder og 0,05 ar til kaalrabi. 0,50 ar have, deraf 0,03 ar til kjøkkenhavevækster.

Husdyrhold:

3 heste, 26 kjør, 8 ungfæ, 41 faar, 1 svin og 27 høns.

Der var 3 arbejdskjærrer og 2 slaa- og meiemaskiner.

Valla

Valla nedre – gammelt navn **Vellir**, flertal af **vøllr**, **vold**. Gaardsnr. 38 er 1 brug af skyld 4,01 mark, med 5 husmandspladse. I 1900 var der 28 hjemmehørende beboere.

Gaardbrugeren og 5 husmænd havde til sammen i udsæd i 1900:

2,50 hl. byg, 1,05 hl. havre, 4,10 hl. havre til grønfoder og 19,50 hl. poteter. 0,33 ar brugt til gulerødder, 0,10 ar til kaalrabi, 1 ar til have, deraf 0,06 ar til kjøkkenhavevækster.

Husdyrhold:

2 heste, 16 kjør, 1 okse, 1 ungfæ, 1 kalv, 21 faar og 15 høns.

Der var 2 arbejdskjærrer og 1 slaa- og meiemaskin.

Valla øvre – gaardsnr. 40 – er 3 brug, af hvilke brugsnr. 1 af skyld 3,65 mark har 3 husmandspladse, og brugsnr. 4 af skyld 3,65 mark har 3 husmandspladse. Brugsnr. 2 og 3 heder Landmark, til sammen 1 brug af skyld 0,34 mark. Hele Valla øvre har i matrikulskyld 7,64 mark, og den hjemmehørende folkemængde i 1900 var 79 personer.

3 gaardbrugere og 6 husmænd havde til sammen i udsæd i 1900:

4,50 hl. byg, 2,50 hl. havre, 3 hl. havre til grønfoder og 36 hl. poteter. 0,50 ar brugt til gulerødder, 0,16 ar til kaalrabi, 0,09 ar til have, deraf 0,04 ar til køkkenhavevækster.

Husdyrhold:

3 heste, 30 kjør, 8 ungfæ, 51 faar, 5 svin og 44 høns.

Der var 4 arbejdskjærrer.

Grønøen

Dette navn falder i betydning sammen med Grønningen som ønavn. Gaardsnr. 39 er ett brug, af skyld 5,61 mark, med 3 husmandspladse.

Gaardbrugeren og 3 husmænd havde til sammen i udsæd i 1900:

0,75 hl. byg, 1 hl. havre, 2,50 hl. havre til grønfoder og 10 hl. poteter. 0,30 ar brugt til gulerødder, 0,30 ar til kaalrabi.

Husdyrhold:

2 heste, 13 kjør, 1 ungfæ, 18 faar, 3 svin og 11 høns.

Der var 3 arbejdskjærrer.

Spilderen

Spildr er vel sideform av **spildra**, lang skive eller splint af træ, og beslægtet med **spjald**, der undertiden forekommer i stedsnavne. Som ønavn betegner Spildra vel en form som en langagtig splint.

Spilderen øvre, Gaardsnr. 56 er nu 4 særskilt skyldsatte brug, af skyld 4,66, 3,68, 4,65 og 0,19 mark, idet brugsnr. 3 er fraskilt et mindre brug, Strandhagen, af skyld 0,19 mark, til sammen af skyld 13,18 mark. Til brugsnr. 1 hører 4 husmandspladse, til brugsnr. 2 hører 3 husmandspladse og til brugsnr. 3 hører 1 husmandsplads. Gaarden havde i 1900 84 hjemmehørende personer.

4 gaardbrugere og 8 husmænd havde til sammen i udsæd i 1900:

7 hl. byg, 4 hl. havre og 37 hl. poteter.

Husdyrhold:

6 heste, 3 kjør, 4 ungfæ, 4 kalve, 54 faar, 2 svin og 65 høns.

Der var 6 arbejdskjærrer.

Mosvold

Mosvøllr eller **Mosavøllr**. Første led er vel plantenavnet **mosi, mose**.

Mosvold øvre, gaardsnr. 61 er 1 brug af skyld 5,84 mark, og er efter brugets matrikulskyld det største brug i Melø. Under gaarden hører 3 husmandspladse.

Paa gaarden var i 1900 11 personer hjemmehørende.

Eierens udsæd paa hovedbruget var i 1900:

2 hl. byg, 1 hl. havre til grønfoder. 3 ar brugt til have, deraf 2 ar til køkkenhavevækster.

Husdyrhold:

3 heste, 8 køer, 1 okse, 1 ungfæ, 2 kalve, 13 faar, 12 svin og 6 høns.

Der var 3 arbejdskjærrer.

Mosvold nedre, gaardsnr. 62, er 2 brug, **Mosvoldbakken** af skyld 4,45 mark, og **Mosvold nedre** af 2,67 mark, til sammen af skyld 7,12 mark. Til brugsnr. 1, Mosvoldbakken, hører 3 husmandspladse.

Gaardens folkemængde i 1900 var 31 hjemmehørende personer.

Udsæd i 1900:

2 hl. byg, 1 hl. havre og 16 hl. poteter.

Husdyrhold:

2 heste, 12 køer, 1 ungfæ, 2 kalve, 27 faar og 16 høns.

Der var 2 arbejdskjærrer.

Sørføre

Tillægget sør- maa have hensyn til stedet Fore i Gildeskaal, skjønt denne gaard ligger nogle mil herfra (NB: Denne gaarden var en gang i tiden en del av Meløy).

Sørføre øvre – Gaarden ligger paa et bredt, lavt forland ved en liden bæk. Gaardsnr. 67 er 6 særskilt skyldsatte brug, af samlet skyld 9,78 mark. Brugsnr. 1, Kjelderbakken, af skyld 2,14 mark, har 4 husmandspladse, brugsnr. 2, Sørføre øvre, af skyld 4,01 mark, har 5 husmandspladse, brugsnr. 3, Moen (Ronemoen), af skyld 1,13 mark, har 2 husmandspladse, brugsnr. 4, ogsaa Sørføre øvre, af skyld 2,14 mark, har 2 husmandspladse, brugsnr. 5, Midtgaarden (Ronemoen), af skyld 0,36 mark, og brugsnr. 6, Skaret, af skyld 0,06 mark, har ingen pladse.

Det hele gaardsnr. havde i 1900 139 hjemmehørende personer.

For 8 gaardbrugere og 13 husmænd angiver 21 personlister til sammen udsæden i 1900:

15 hl. byg, 0,25 hl. blandkorn, 7,25 hl. havre, 4,75 hl. havre til grønfoder, 58 hl. poteter og 6 kg. græsfrø.

Husdyrhold:

5 heste, 43 kjør, 6 ungfæ, 4 kalve, 64 faar, 6 svin og 86 høns.

Der var 6 arbejdskjærrer.

Sørføre nedre, gaardsnr. 68, er delt i 4 brug, til sammen af skyld 6,73 mark.

I 1900 var gaardens hjemmehørende folkemængde 32 personer.

Til sammen havde 4 gaardbrugere i udsæd i 1900:

6,50 hl. byg, 4 hl. havre, 2 hl. havre til grønfoder, 16 hl. poteter og 6 kg. græsfrø.

Husdyrhold:

2 heste, 14 kjør, 5 ungfæ, 2 kalve, 27 faar 4 gjeter, 3 svin og 29 høns.

Der var 6 arbejdskjærrer.

Støtt

Skrives almindelig **Støtø**. Navnet er formodentlig **Støyt**, en bjergtop med en brat eller tver side.

Gaardsnr. 73 er 3 særskilt skyldsatte brug, nemlig **Støtt ytre**, af skyld 4,81 mark, **Støtt indre**, af skyld 3,91 mark, og **Svenningen** med Støtt fyr, af skyld 0,08 mark, til sammen af skyld 8,80 mark.

Støtt ytre har 5 husmandspladse og en særskilt bortforpagtet del, og **Støtt indre** har 2 husmandspladse.

For **Støtt ytre**, med husmandspladse, angiver 3 personlister den samlede udsæd i 1900 til:

12,5 hl. poteter.

Husdyrhold:

5 kjør, 3 ungfæ, 11 faar og 5 høns.

Der var 1 arbejdskjærre.

For **Støtt indre** angiver 1 personliste udsæden i 1900:

1,5 hl. byg, 0,50 hl. havre og 8 hl. poteter.

Husdyrhold:

1 hest, 5 kjør, 1 okse, 1 ungfæ, 14 faar, 1 svin og 7 høns.

Der var 1 arbejdskjærre.

Paa **Svenningen** (Støtt fyr) var 1 ko og 4 høns.

Den hjemmehørende folkemængde paa gaardsnr. 73, **Støtt**, var i alt 83 personer i 1900.

Gaasvær

Gaardsnr. 74 – **Gaasvær** – er 1 brug af skyld 3,99 mark.

Udsæd i 1900:

1,50 hl. byg og 7 hl. poteter.

Husdyrhold:

1 hest, 4 kjør, 2 ungfæ, 2 kalve, 14 faar, 2 svin og 10 høns.

Der var 1 arbejdskjærre.

Gaasvær havde i 1900 en hjemmehørende folkemængde af 13 personer.

Otervær

Gaardsnr. 75 – **Otervær** – er i matrikulfortegnelsen opført som 1 brug, med en matrikulskyld af 0,10 mark. Ved folketællingen i 1900 var gaarden delt i 3 brug.

3 personlister for 3 gaardbrugere og fiskere, samt 1 inderst, angiver den samlede udsæd i 1900 til:

11,50 hl. poteter.

Husdyrhold:

6 kjoer og 13 faar.

Oterværs hjemmehørende folkemængde i 1900 var 24 personer.

Meløskagen

Sidste led er **skagi**, framstikkende odde af land. Gaarden ligger paa en saadan odde paa nordsiden af Meløen. Gaardsnr. 76 – **Meløskagen** – er 1 brug af skyld 4,86 mark, med 2 husmandspladse.

1 gaardbruger og 2 husmænd havde til sammen i udsæd i 1900:

1,50 hl. byg, 1,50 hl. havre og 19 hl. poteter.

Husdyrhold:

1 hest, 10 kjoer, 2 ungfæ, 2 kalve, 41 faar, 3 svin og 13 høns.

Der var 2 arbejdskjærrer.

Den hjemmehørende folkemængde var i 1900 22 personer.

Venik

Det første led i navnet kan være **vin**, havnegang. Gaardsnr. 78 – **Venik** – er delt i 2 brug af skyld 2,68 og 2,37 mark, til sammen 5,05 mark, ingen husmandspladse.

Udsæd i 1900:

2,50 hl. byg, 1,50 hl. havre og 16 hl. poteter.

Husdyrhold:

2 heste, 8 kjoer, 1 ungfæ, 2 kalve, 20 faar, 1 svin og 15 høns.

Der var 2 arbejdskjærrer.

Den hjemmehørende folkemængde var i 1900 23 personer.

Meløen

Opprindelig sandsynligvis **Mjølva**, som ovenfor omtalt under herredets navn.

Gaardsnr. 77 er efter matrikulfortegnelsen delt i 14 særskilt skyldsatte brug med samlet skyld af 39,23 mark.

Brugsnr. 1	Meløen, af skyld 4,91 mark, har 4 husmandspladse.
Brugsnr. 2	af skyld 4,09 mark, har ingen husmandspladse.
Brugsnr. 3	af skyld 3,47 mark, har 2 husmandspladse og del i en tredje.
Brugsnr. 4	af skyld 3,47 mark, har 1 husmandsplads.
Brugsnr. 5	af skyld 1,23 mark, har del i en plads.
Brugsnr. 6	af skyld 3,65 mark, har 1 brugsdel særskilt.
Brugsnr. 7	af skyld 1,49 mark,
Brugsnr. 8	af skyld 2,75 mark og
Brugsnr. 9	af skyld 1,47 mark, har ingen hele pladse
Brugsnr. 10	Slemveien, af skyld 4,73 mark, har 4 husmandspladse.
Brugsnr. 11	Tvenningen, af skyld 3,88 mark, har 2 husmandspladse.
Brugsnr. 12	Tvenningen, af skyld 1,85 mark, og
Brugsnr. 13	Meløen, af skyld 1,85 mark, har ingen hele pladse.

For 14 gaardbrugere, 13 husmænd, 1 strandsidder og 1 inderst angiver 29 personlister deres samlede udsæd i 1900:

16 hl. byg, 3 hl. blandkorn, 14,50 hl. havre, 1 hl. havre til grønfoder, 143,5 hl. poteter og 12 kg. græsfrø.

Husdyrhold:

11 heste, 79 kjør, 1 okse, 4 ungfæ, 11 kalve, 217 faar, 6 gjeter, 19 svin og 146 høns.

Der var 12 arbejdskjærrer.

Efter hovedlisten over folketallet i 1900 var den hjemmehørende folkemængde paa Meløen med tilliggende øer i alt 206 personer. deraf havde Havnø 18 og Flatvær 12.

Om Melø skriver Kraft*, at den

” – udgjør kun en gaard, der imidlertid er en af de største i Nordlandene, da den skylder 23 ½ vog og er delt (i 1835) i 12 brug, som til dels fører forskjellige navne. Melø har i fortiden været en adelig sædegaard, som i det 15de aarhundrede tilhørte familien Gran, af hvilke Anbjørn Gran og dennes søn Peder Gran skrives til denne gaard. Den sidste datter blev gift med Anders Benkestok, der skrives til Melø, som vel derved er kommen til den Benkestokske familie., hvoraf en Thronde Benkestok, som døde i 1558, efter ham sønnen Jon Benkestok, der var død 1593, og derefter dennes søn Thronde Benkestok den yngre, som levede i 1625, forekommer som eiere af Melø. Senere, saaledes i 1661, tilhørte gaarden sidstnævntes svigersøn, Jon Gundersen, dog uden at nyde adelige friheder, og efter ham er den delt mellem flere eiere.”

*) Jens Kraft. Embetsmann, bibliograf og topografisk-statistisk forfatter. Jens Kraft var Norges fremste statistiker i mandsalderen efter 1814 og satte varige spor etter seg gjennom sine bibliografiske og topografisk-statistiske arbeider. Hans skrifter er en verdifull kilde til kunnskap om det førindustrielle Norge. Krafts storverk er **Topographisk-Statistisk Beskrivelse over Kongeriget Norge**. Verket utkom 1820–35 i seks bind på til sammen vel 4500 oktavsider.

Slægten Benkestok, hvem Melø har tilhørt, var en gammel norsk adelsæt og en af de faa norske adelige familier som overlevede middelalderen. Det antages at den uddøde paa mandssiden ved midten af det 17de aarhundrede, skjønt der i den sidste kjendte generation, omkring aar 1600, var ikke mindre end 7 brødre, Jon Benkestoks sønner. Rimeligere er det at slægtens spor er tabt fordi det ved denne tid gikk nedover med slægten; den tabte sit adelsskab ved giftemaal og sin formue og gikk over i bondestanden.

Efter et nordlandsk sagn fik slægten sit navn deraf, at dens stamfader frelste sin forfulgte konges liv ved at skjule ham under en benkestok. Nogle siger, at der menes en løvbænk eller sengebænk, andre at kongen paa flugt skjultes i en udhulet stok, der væltedes over ham.

Redningsmanden blev da ophøiet i adelsstanden med tilnavnet Benkestok eller Benchestoch.

Benkestokkernes vaaben var et delt skjold, hvis første felt var en halv, blaa lilje i sølv; andet felt skraadelt fra høre hjørne af blaat og sølv. Paa vaabenseglet dannes delingslinjen af en skraabjælke, der nærmest ser du som en udhulet stok – sandsynligvis en hentydning til navnet. Over hjelmen to af blaat og sølv delte vesselhorn. Dog angives farverne i skjoldet ogsaa omvendt.

Slægten knyttedes tidlig til Nordland, dens hovedsæde var Melø gaard, en af de faa adelige sædegaarde i Nordland. Allerede Trond (Tordssøn) Benkestok den yngre (død 1558) skrives bl. a. "til Meløen", og denne store, vakre eiendom (23 ½ vog "fiskes leie") var saagodtsom udelt i slægtens besiddelse til henimod aar 1700. Den sidste der sad med hele Melø gaard, var Ermegaard Trondsdatter Benkestok, ved hvis død 1695 stedet blev delt mellem hendes børn, hvoraf de to sønner, Trond Jonssøn og Gunder Jonssøn, blev boende der. Senere udstykkedes eiendommen efterhaanden mellem en hel del opsiddere, hvoraf de fleste var indgiftede med descendenter af familien Benkestok, og den dag i dag bor der folk paa Melø gaard (foruden de mange rundt omkring i Melø herred), der regner sig som hørende til "Benkestok-adelen", der gjængse benævnelse i Nordland paa Benkestokkernes ætlinger.

Der gaar i Nordland underlige sagn om Benkestokkernes glands og rigdom i svundne dage. Der var sagn om de tider, da "Benkestok-meddel'n" var saa stor, at pengene ikke kunde tælles, men maatte maales i skjæppemaal!

Trond Jonssøn Benkestoks signetring er endnu bevaret i slægtens eie til vor tid. Det er en massiv guldring, hvori er indfattet en agat med Benkestokkernes vaaben samt initialerne T. B. S. Denne ring er omtalt i L. Daas "Norske bygdesagn" og i Jonas Lies "Tremasteren Fremtiden".

Adskillige familier paa Helgeland og i Salten siges at nedstamme fra denne slægt, uden at det dog nærmere kan bevises.

Familien Benkestok var rig og anseet. Der er levnet en beskrivelse af festlighederne ved Brynhilda Benkestoks bryllup i Bergen aar 1565, og den stads og pragt der udfoldedes, vider om rigdom.

Som Benkestokkernes stamfader nævnes Tord Trondssøn Benkestok.

Den ene af hans sønner, hr. Trond Tordssøn Benkestok til Talgø, var Norges riges raad og nævnes 1444.

Dennes søn, Tord (Trondssøn) Benkestok, skrev sig til Haraldseid, Skjold præstegjeld i Ryfylke.

Dennes søn igjen, Trond (Tordssøn) Benkestok, eiede Melø, Jordanger i Hafslo præstegjeld i Sogn og Hanger i Vanse præstegjeld. Han var født omkring 1490 og var 1525 – 29 forlenet med Lærdal og 4 andre skibreder i Sogn, 1529 med Herjedalen. Han fik forlening paa Melø kapell med gods og renter 1541 og 1547 – 58 Søndmør len. I 1555 var han foged paa Bergenhus. Han døde 1558.

I 1531 bemægtigede erkebiskop Olav af Trondhjem sig hans gods under Kristian I's ophold i Danmark. I 1535 var han med blandt de 7 væbnere som dømte hr. Nils Lycke i anledning af dennes forhold til den afdøde frues søster. Han synes for det meste at have opholdt sig i Bergen, hvor han foruden andet bygods eiede en gaard.

Trond Tordssøn Benkestok var gift med Anna Jonsdatter (Haar), der døde i 1569. deres datter, Brynhilda, blev gift i Bergen 1565. Paa den tid da Brynhilda holdt bryllup i Bergen – i 1565 – var vistnok Benkestokkernes rigdom og anseelse størst.

Brynhilda Trondsdatter Benkestok, som døde paa Nordmør allerede i 1567, uden at efterlade sig børn i live, blev i 1565 gift med Erik Hanssøn Schønnebøl, der blev født paa Fyen ca. 1530, død omkring 1595. Han var foged i Nordmør og Vesteraalen. Han var og af adel, havde foretaget reiser i England, Frankrige og Spanien, til Middelhavet, Malta og Sicilien, tog saa til Norge, hvor han til 1575 var foged paa Nordmør og fra 1575 til 1579 foged i Vesteraalen og Lofoten (da fogderiet henlagdes under Bergen). Han er forfatter af "Lofoten och Vester-aalens beskriffuelse" fra 1591, udgivet af Kildeskriffondet ved Gustav Storm.

Brynhilda Benkestok og Erik Hanssøn Schønnebøls bryllup har den bekjendte magister Absalon Pederssøn Beyer, den gang slotsprædikant i Bergen, skildret i sin dagbog. Han var en af gjæsterne og fortæller blant andet:

"Den første dag, den 25de august 1565 (lørdag), gikk jomfru Brynhilda Benkestok fra Lauris Jons-søns gaard paa Hollænderstrædet og ud paa Stranden til Erik Rosenkrantz's gaard, hvor bryllupet stod. Først delte lagmandshustruen sukkerkonfekt ud blant almuen, saa holdt Erik Anderson Hvit-tenstjerne tale til brudens mor, Anne Benkestok, Aksel Gyntelberg og Jon Benkestok og til alle slægtingerne, om de vilde holde det de havde lovet. Paa moderens og alle de andres vegne svarede Aksel Gyntelberg ja, hvis Erik Schønnebøl vilde holde hva han havde lovet, at behandle Brynhilda sagtmodigen og være hendes moder underdanig i alle gode maader.

Jomfru Brynhilda bad sin moder om forladelse, hvis hun nogen tid i sine dage havde fortørnet hende.

I Erik Rosenkrantz's gaard gikk de til bords og fik mad. Der var 8 retter. Fru Anna Trons, skottefruen, den skotske greve James Hepburn af Botwells første, fraskilte hustru, pyntede hende paa spansk. Det vil sige, hun fik et guldkjæde omkring panden og ovenfor et halsbaand fuldt af ædelstene, en perlekrands, perlefyer og en rød damaskes kjole."

Den anden dag stod bryllupet. Erik Rosenkrantz til Valsø, høvedsmand paa Bergenhus, og Jørgen Daae til Utstein var brudmænd. Fru Helvik, Erik Rosenkrantz's hustru, og fru Kirstin Benkestok var brudkvinder. Bruden var i brun fløiels kjole og prægtig klædt med en krone og mange guldkjæder hængende ned mod jorden, og hendes haar var udslaget.

Den tredje dag var Absalon Pederssøn i bryllupet, og han regner op alle de fornemme folk som var tilstede, og hvorledes de sad. Der vankede vin og øl nok, og der forligtes de alle vel. Bruden havde givet admiral Erik Munk til Hjørne, Jon Benkestok, Michel Jude, Hans Bardsker en myrtekrands med guldraad omvreden og en guld-ring hængende i hver krands. Med dem sad de om hovedet.

Trond Benkestoks søn, Brynhildas broder, var Jon Trondssøn Benkestok til Melø. Han havde 7 sønner. Den ene, Torlof (eller Tollef) Benkestok, som boede paa Østre Fore i Melø fjerding, blev i 1622 dræbt af sin grande, Rasmus Olsen, med en stang som hørte til en vedslæde.

Hans broder, Trond Jonssøn Benkestok, døde i 1626. Man kjender ikke med sikkerhed hans efterslægt, men Trond Benkestoks descendenter kjendes gjennem hans datter Ermegaard lige til nutiden, og Melø gaard vedblev i lange tider at tilhøre denne gren af familien. Det er denne Trond (Jonssøn) Benkestok, hvis signetring er bevaret til nutiden. Hans datter, Ermegaard Trondsdatter Benkestok, født omkring 1610, død i 1695, blev omkring 1640 gift med "en ufri mand", Jon Gundersen paa Melø. Fra dem nedstammer en endnu i Nordland, navnlig i Melø sogn, boende talrig slægt.

Schnitler* skrev i 1743:

"Paa denne ø Melø ligger hovedgaarden Melø, som fordem har været et herresæde for den gamle adelige familie, de Benkestokker. At disse har eiet meget gods i Salten og Helgeland fogderier og i bergens stift, derom vidner adskillige gamle skrifter paa pergament, og deriblandt et skiftebrev mellem de Benkestokker, som endnu paa samme gaard Melø gjemmes. Paa sverdsiden er den familie udgaaet, men paa kvindesiden har den mangfoldig formeret sig, hvoraf descendenterne sidder hver paa sin særdeles bondegaard og nærer sig som andre, dog derhos som agtendes bønderfolk."

*) Major Peter Schnitler var født i København i 1690 og døde i 1751. Mange av spørgsmålene på denne tiden dreide seg om konkrete opplysninger av geografisk karakter. Danske Kanselli ønsket detaljerte beskrivelser av hvert enkelt distrikt i hele riket, inkludert Norge. Noen få topografiske arbeider fantes allerede. Men kongeriket var ikke godt beskrevet, og dette ønsket man å gjøre noe med. Samtidig ville kansellet vite om landet kunne utnytted bedre. Også dyrelivet skulle kartlegges, på land så vel som i havet.

Det var vanskelig å få inn svar fra Nord-Norge. Major Peter Schnitler fikk derfor i oppgave å skrive en besvarelse for hele Nordland amt, det vil si fra de dagens Nordland og Troms fylker. Schnitler hadde erfaring fra det store grenseoppmålingsarbeidet mellom Norge og Sverige som foregikk på denne tiden. Besvarelsen hans er svært omfangsrik, den er på hele 400 håndskrevne sider. Her beskriver Schnitler 40 fjorder, og mer enn 160 øyer, 170 elver og 400 fjell. Schnitler brukte samer som informanter og fikk dermed dokumentert de mange samiske stedsnavnene som var i bruk.

Røshagen

Første led er sandsynligvis *ruð*, *rydning*. Sidste led er *hagi*, indhegnet jordstykke.

Gaardsnr. 79 er nu 2 brugsnummere, hvert af skyld 1,69 mark. Efter matrikulfortegnelsen var gaardens skyld 3,37 mark. Den har 1 husmandsplads.

Udsæd i 1900:

2,50 hl. byg og 17 hl. poteter.

Husdyrhold:

2 heste, 7 køer, 1 ungfæ, 3 kalve, 21 faar, 3 gjeter, 1 svin og 14 høns.

Der var 2 arbejdskjærrer.

Mesøen

Navnet kan mulig være *Meisøy*, af *Meiss*, vidjekurv.

Gaardsnr. 83 er 3 brug, til sammen af skyld 7,83 mark, med 1 husmandsplads. Gaardsnr. 83 har efter personlisterne endnu et brugsnr. 4, **Engøstrand**, af skyld 0,21 mark, og et brugsnr. 5, **Engøen**, af skyld 0,29 mark. Gaardsnr. 83 har derefter en matrikulskyld af 8,33 mark.

Paa Mesøen var 3 brugere i 1900 med samlet udsæd:

5 hl. byg og 15 hl. poteter.

Husdyrhold:

4 heste (1 føl), 15 køer, 1 ungfæ, 26 faar, 1 svin og 13 høns.

Der var 3 arbejdskjærrer.

Efter hovedlisten over folkemængden i 1900 var den hjemmehørende folkemængde paa Mesøen 27 personer, paa Valø 8 personer og paa Engøen 16 personer.

Den trykte matrikulfortegnelse har 86 gaardsnummere. Personlisterne viser i Melø et gaardsnr. 87 med 1 brugsnr. **Skjærpa**, med en matrikulskyld af 0,40 mark og en hjemmehørende folkemængde af 4 personer.

Udsæden paa Skjærpa var i 1900:

1,50 hl. poteter.

Husdyrhold:

1 ko og 3 faar.

GAMLE GAARDNAVNE I MELØ HERRED

Sneen (Snyen)

Navn baade paa en øgruppe ude mod havet og paa en enkelt af øerne. Efter formen kan det være ordet *snjór*, sne, nu i Nordland sny, men denne forklaring synes ikke at give nogen passende mening. Øerne er ganske lave.

Harfjeld

Ligger under et fjeld af samme navn. Første led kunde formodes at være *harð*, og navnet kunde isaafald forstaaes i lignende betydning som Hardbakke, en haard og stenet bakke.

Kjørhaug

Navnet kan antages at være oprindelig *Kýrhófuð*, kohoved. Det maa have været noget i stedets situation som har givet anledning til navnet, maaske et fremspring af fjeldet af eiendommelig form.

Stavnæs

Første led maa her være *stafr*, brugt om et langt fremstikkende nes.

Skaret

Gammelt navn *Skarð*, skar, ligger ved den søndre ende af en dyb lavning som gaar tversover Aamnøen.

Herstad

Navnet kan muligens være sammensat med mandsnavnet *Hárekr*.

Haugvik (søndre)

Første led maa være *høgg*, som nu ofte i stedsnavne ved misforstaaelse er blevet til haug. *Høgg* maa her tages i betydning af hugst, adgang til at hugge trævirke. En vik næved heder efter kartet Tømmervigen, et enstydig navn.

Engevik

Af *eng* og *vik*.

Aag

Gammelt navn *á*, aa, ligger ved udløbet af en mindre aa.

Arhaug

Gammelt navn **Arahaugr**, hvori første led er **ari**, ørn.

Rendalsvik

Første stavelse indeholder maaske et elvenavn, som kune være det andenstedsfra bekjendte **Renna**.

Fonnøren

Fonnøren var i 1723 øde. Gaarden ligger under Engenbræen, en udløber af Svartisen. Sidste led er **øyrr**, ør, grusbanke.

Snelandslie

Sandsynligvis et temmelig nyt navn som ikke findes andetsteds.

Braset

Gammelt navn **Brattasetr**, af **brattr**, brat, og **setr**, seter.

Æsøen

Gammelt navn maaske **Eiðsøy**, af **eið**, eid.

Forøen

Ikke en egen ø, men den vestlige del af Æsøen, som paa midten er indknebet til et smalt eid. Første led er uden tvivl trænavnet **fur**.

Halsosen

Gaarden ligger ved udløbet af en aa. Tillægget **hals-**, efter den i nærheden liggende gaard Halså, maa navnet have faaet til adskillelse fra den paa den anden side af Bjærangen liggende Osa.

Kjeldal

Sandsynligvis oprindelig **Keldudalr**, af **kelda**, rindende vand, som rinder du af en **kilde**, formodentlig gennem dette ords anvendelse som elvenavn.

Oldra

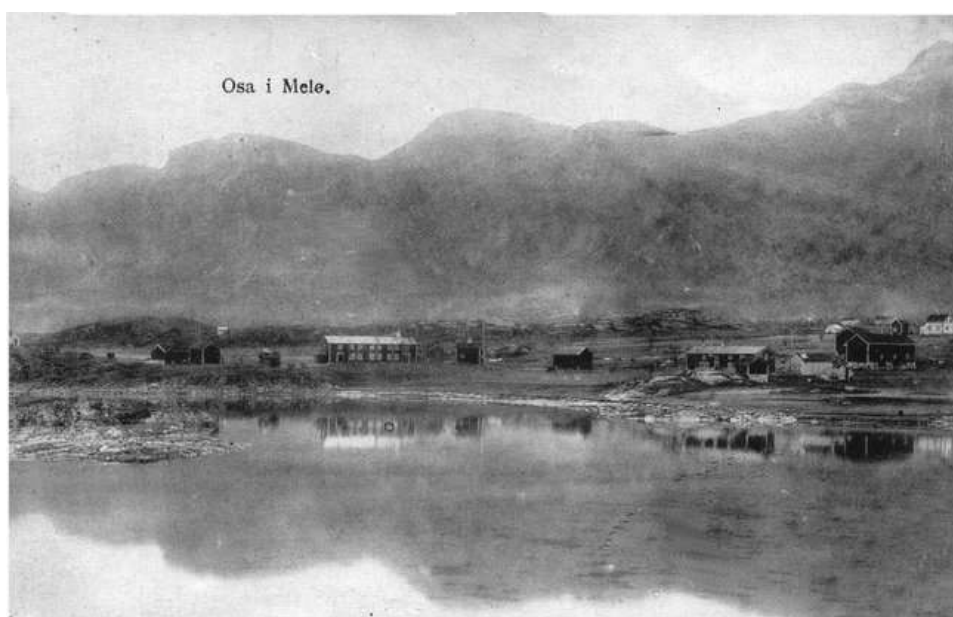
Af trænavnet **ølr**, or.

Saura

Gammelt navn **Saurar**, flertall av **saurr**, **søle**, myret grund.

Osa

Gammelt navn **Ósar**, flertal af **óss**, **os**. Gaarden ligger ved udløbet af en aa.

Jenslund

Kaldes **Ørjosen** og ligger nær udløbet af en liden aa. Første led af daglignavnet indeholder mulig et elvenavn, der har været **Ørja** (*Yrja*).

Vasdal

Ligger ved en kort bæk som danner afløbet for et vand som nu kaldes **Vasdalsvatn**.

Glommen

Ligger ved Glaamfjorden nær udløbet af en elv, som kommer fra Glaamvatn under Glaambræen. Det antages at denne fjord er den blant fjordnavne i Snorres Edda anførte **Glaumr**. Grundbetydningen af dette maa være **stærk lyd** eller **klang**.

Sætvik

Sandsynligvis oprindelig **Sætrvik**, af **sætr**, sæter.

Selstad

Antages at være sammensat med mandsnavnet **Seli**, altsaa oprindelig **Seljastaðir**.

Sandaa

Navnet tilhører egentlig den lille aa, ved hvis munding gaarden ligger.

Øbugt

Kartets skrivemaade **Eidbugten** er formodentlig den rigtige. Gaarden ligger ved Sandaabugten paa et eid, der danner roden af en i fjorden langt udstikkende halvø. Farvandet paa den anden side af denne, mellem Mesøen og fastlandet, kaldes efter kartet ogsaa **Eidet**.

Borvik

Første led kunde mulig være **borg**, hvori **g** ofte falder bort i sammensætninger.

Digermulen

Ligger ved Spilderdalsvatn under en fremspringende høide.

Vinterveien

Vil sige et sted ved en vei som kun er kjørbar om vinteren. Dette er den øverste gaard mod fjeldet ved Spilderdalsvatn.

Torsvik

Første led kan være mandsnavnet **Tore** (**Þórir**), men da navnet sandsynlig er temmelig nyt, kan det ogsaa være **Tord**.

Gjerset

Maaske Geirsetr, af mandsnavnet **Geirr** og **sætr**, **sæter**.

Teksmoen

Dette navn maa være et ønavn af hunkjøn, mulig endende paa –mund. Første led kan ogsaa her formodes at indeholde et navn paa det temmelig høie fjeld paa øen. Man kunde formode, at dette har hængt sammen med toks, oldnorsk **þóx**, grævling, hvoraf adskillige stedsnavne er dannede. Men omlyden bliver vanskelig at forklare. Ønavnet **þexmund** kan ogsaa formodes at være opstaaet af **þexlmund** og hører til **þexla**, **bødtkerøks**.

Øisund

Gammelt navn **Øyjasund**. Navnet maa sigte til det sund som nu kaldes Støttsundet, mellem Støtts øgruppe og forbjergtet Kunna. Gaarden Øisund ligger ved dettes søndre munding.

Kunna

Navnet tilhører vel egentlig det høie, brede fjeld som stikker du mod det aabne hav og kun ved en smal hals er forbundet med fastlandet. Gaardene ligger under den indre side af fjeldet. Det antages at **Kunn**, som ønavn og fjeldnavn, vel egentlig betyder "et **mærke**" og er samme ord som andet led i **einkunn**, et eiendomsmærke.

Risvik

Af **rís**, **ris**, **kratskog**.

Meløisund

Ligger ved sundet mellem Meløen og øen Skjærpa.

Ballset

Maaske **Bollasetr**, af mandsnavnet **Bolli** eller af et af mandsnavnene **Baldi**, **Baldrekr** eller **Balti**.

Oldfund

Stenalder	1
Bronsealder	-
Ældre jernalder	7
Yngre jernalder	8
Sum	16

Smykke – kopi av løsfunn fra Øisund.

Fra stenalderen er et fund ved **Vaatvik**. En kniv af skifer, 8 cm. lang med fint sleben eg.

I **Glaamjorden** nær **Fykanaaga** i en afstand af omtrent 1,5 km. fra fjordbunden forekommer i en høide fra 95 til 140 m.o.h. en række helleristninger, forestillende ren, elg, bjørn og kveite, hvilke ristninger før er omtalt (bind II, pag. 783).

Helleristninger henføres sædvanlig til bronsealderen. Disse helleristninger er forskjellig fra helleristningerne i det sydlige Norge, hvilke sædvanlig forestiller hjul, kors, fodsaaler og skibe. Den gruppe helleristninger, hvortil de i Glaamfjorden hører, viser tegning af dyr, og dernæst er de mærkværdige ved sin geografiske udbredelse, idet de kun kjendes paa strækningen fra Romsdalen til Ofoten. Af deslige dyretegninger kjendes i Norge i alt 7 forekomster og i Sverige 3. Det nordligste sted for disse dyretegninger, Sletjorden i Herjangen i Ankenes, 68° 32' n.br., har tegninger af rensdyr, 20 m.o.h. Inderst i Sagfjorden ved elven fra nederste Sagvatn paa 67° 54' n.br., omtrent i høide med vandet eller 44 m.o.h. efter det nye kart, er der to tegninger af ren. Saa følger tegningerne ved Glaamfjorden, 66° 47,5' n.br. Her er det ren, elg, bjørn og kveite. I Nordre Trondhjems amt er der paa sydsiden af Snaasenvatn i Stod herred ved elven Bølas udløb tegning af en ren. Den ligger omtrent 64 m.o.h.

Saa følger tegningen af to store elger ved gaarden bardal i Beitstaden, omtrent 40 m.o.h., endelig er der sydøst for hell jernbanestation i Laanke herred omtrent 30 m.o.h. tegninger af rener. Det sidste og sydligste sted, hvor deslige eller lignende dyretegninger findes i vort land, er ved gaarden Ytre Bogge i neset i Romsdalen. Endelig er der i Sverige tre steder med dyretegninger, ved Landverk i Åre sogn i Jämtland, elg, og tegninger ved Glösa ved sjøen Alsen i Alsen sogn i Jämtland og ved Nämnsfors i Ångermanelven nær Ådalsleden kirke. Disse steder i Sverige ligger alle tre nogenlunde paa samme bredde som helleristningen ved Hell.

Disse helleristninger danner efter sin udbredelse og efter sin art en gruppe for sig. Ved Bardal er der paa samme fjeldvæg baade sædvanlige helleristninger og dyreristninger, og disse sidste viser sig da at være ældst. Hvis de sædvanlige helleristninger tilhører bronsesalderen, maa disse dyretegninger tilhøre en ældre afdeling af bronsesalderen, eller kanske stenalderen.

Af gravfund fra ældre jernalder kan merkes to fra **Øisund**. Det ene fund er fra en rund gravhaug med gravkammer, hvori fandtes 3 urtepotteformede lerkar, 37 perler af glas og 1 af rav og en ganske liden ring af sølv.

Det andet fund er ligeledes fra en rundhaug. Der fandtes 8 mosaikperler, 1 stor perle af glas eller krystal, 25 perler af glas, 1 af rav, en bøilespænde af bronze, en liden remspænde af bronze, smukt ornamenteret bronseslag til et bælte eller et skrin, to smaa bronseslag, to tynde, smale bronsestykker, en benkam, stykker af et urtepotteformet lerkar, en øks, et knivblad uden tange, ildstaal og et stykke flint og et lidet benbeslag, ornamenteret.

Fra yngre jernalder skal mærkes et fund fra **Meløen**. Der blev fundet en spænde af bronze, hvor i midten er indfattet et rundt ravstykke, der omkring 4 liggende dyrefigurer med stærkt opstaaende hals og hoved vendt ind mod centrum. Indenfor dem 4 mindre liggende dyr med udadvendt hoved. Øinene er smaa, blaa glasstykker, fladen er irske baandslyngninger, som er forgyldt. Desuden fandtes et par ovale spænder, naalehus af bronze, sneldehjul af sten, 4 ravperler, 1 glasmosaikperle, stykke af en vævske af hvalben, stor firkantet plade af hvalben og en skavekniv af hvalben.

Ved **Øisund** blev i en gravhaug fundet et stort spyd, en øks, en stor hein, en paalstav eller celt, en liden klinkhammer, en smedetang, et sigblad, et redskab af jern og et stykke flint.

Ved **Spilderen** blev fundet en oval spænde med 10 knopper og affryk af tøj, en anden oval, enkel spænde, som er delt efter midten ved et retvinklet kors med ophøiede endestykker, der har korte, næsten dyreformede udspring til siderne. Paa korsets lange arme nær midten er lave, rudeformede knopper, mellem disse og de kortere korsarme dannes midtpartiet af en rhombe. Forziringerne er almindelige slyngninger. En rund irsk bronsespænde med 2 udspring er forgyldt. Desuden 3 vakre grønne perler og en liden ægformet brun rullesten.

Ved **Melø** i en gravhaug af rund form staar en bautasten, 2,06 m. høi, 80 cm. bred og 22 cm. tyk. Ved sjøhusene stod tidligere en større bautasten, der blev slaaet i stykker. Den sidste er vistnok den af *Kraft* omtalte, der skal have været 3,29 m. (5 ¼ alen) høi. Andre steder nævnes tidligere tre gravhaugene med en bautasten ved hver haug.

Schnitler skriver i 1743:

"Paa denne Øe (Melø) mærkes af Antiquiteter 3de opreiste langagtige, oventil spidse Steene, den Eene 3de Alen høi i en Dal imellem 2de berge, om hvilken Steen en Hoben Kull i Jorden, og Dyre-Been ovenpaa har ligget, med adskillige Jordhauger. Efter Indbyggernes Beretning skal i gammel Tid her have været et Hedensk Offer-Sted. --- den 2den Steen af 5 ½ og den 3die Steen af 3 ½ Alen sees endnu til Admindelses Tegn af gamle Begravelser der have været: thi man har der i Jorden fundet et Støkke af et gammelt forrustet Sværd."

Den største bautasten er efter *Kraft* omstyrtet nogle aar før 1835.

Paa gaarden **Dalen** er en stor bautasten, 3,6 m. høi, 82 cm. bred, smalere øverst, og 14 cm. tyk. Den staar i en liden rundhaug. Paa gaarden er flere gravhaugene, og oldsager er fundne.

Paa gaarden **Fore** stod tidligere en nu nedtagen bautasten i en stenring, der vistnok hørte til en gravhaug.

Paa øen **Bolgen** har man, heder det i 1845 ("*Skillingsmagazine*") forhen fundet jernhovver (jernhoveder, hjelmer?) etc., der er forkomne. De fandtes i en stor kjæmpehaug som man oftere har undersøgt, indtil en stor, flad og firkantet sten af flinthaard granit, der er 6 ½ alen bred og 7 alen lang, men hvis tykkelse endnu er ubekjendt. I denne grav siges sjøkongen Arngrim at være begravet (andre kaldte ham Baade, sigende, at øens navn, uvist hvordan, skulde udledes derfra). Denne Arngrim, fortaltes der paa Bolgen, skulde have gjemt sine skatte i denne haug ligesom ogsaa et sted nordligere, paa Haverøen(?). Rundt om denne sten ligger en masse lerjord, der er saa haard, at den neppe kan brydes af jernstænger. Mærkeligt er det ialfald at det er det eneste sted paa øen, hvor denne jordart findes.

Dette, samt den svære stens regulære form, tyder hen paa at haugen er indrettet af menneskehænder. I juli maaned 1844 leiede handelsmændene paa Husby og i Selsøvik nogle mænd til for 60 skill. i dagløn, foruden kost og brændevin *ad libitum*, at minere paa denne sten. Efter 8 dages arbeide havde de bortmineret ½ alen i tykkelse af stenens halve flade. Folkene sagde, at de nødtes til nogle dage derefter at forlade arbeidet for hø-høstens skyld, betvivlende at arbeidet vilde fortsættes senere, hvis de ikke fandt skatten inden sin afreise. De mente, at stenen var flere alen tyk eller dyb. Hine to lod minere i haab om at finde en stor skat af kostbare metaller.

Melø kirke

Melø kirke er en langkirke af tømmer, opført 1867, med 800 siddepladse. **Mjølu kirkja** var Melø annekskirkes gamle navn.

"Thrond Benkestok fik Brev paa Mellø Kapell i Bodø Præstegjeld paa Helgeland med alt sammes Gods, Rente og Rettighed, dog at han skal holde samme Kapell og Gods ved skjellig Bygning og ved Hævd og Magt." (1541)

Kirken var sognekirke allerede i middelalderen. Den nævnes hos *Aslak Bolt* og nævnes i *Reformaten* som annekskirke under *Rødø præstegjeld*.

Melø kirke brændte i 1704 efter Nordlands amtsarkiv, saa den ældre kirke kan ikke have været fra 1666, som et sted angivet, med mindre den i 1704 brændte kirke var fra 1666.

Fra Melø kirke omtales ("*Skillingsmagazinet*" i 1845):

" – en Gruppe, forestillende Christi og de to Røveres Korsfæstelse, der hænger paa Væggen til Høire af Alteret; Figurene vække Latter, da de, rimeligviis imod deres Villie, der have forfærdiget dem, er blevne til Karrikaturer. Røverne have langt skjæg, bredskygget Hat som Fiskernes, og en til Knæerne gaaende Frakke, med Bælte om Livet, korte Been, og samme Bredde ved Taillen som ved Skuldrene. Man synes næsten at have taget Russerne eller Finnerne til Forbillede for disse Røvere. Altertavlen, ligeledes forestillede Korsfæstelsen og foræret 1666, var ogsaa ynkelig slet gjort."

Melø herred var tidligere anneks til Rødø Præstegjeld. Ved kgl. resl. af 27de september 1902 overgik Melø til eget herred og fraskiltes Rødø præstegjeld. (NB! Eget herred fra 1884, men eget præstegjeld fra 1. jan. 1903).

I erstatning af Fisketiendefondet faar Melø sognepræst 300 kroner aarlig og Melø kirke 720 kroner, foruden tillæg.

Veie i herredet

Hovedveie er der ikke i Melø herred, heller ikke rodelagte bygdeveie.

Kjørbare veie er:

Tvers over **Meløen**, fra **Meløsjøen** til **Skagen**, er en ganske god gaardsvei, men med mindre solid underbygning, 2,5 km. lang.

Fra **Grønø** gaard til **Jægtvigen** fører en nogenlunde god gaardsvei, 1 km. lang.

Fra bugten nord for Teksmona (**Fore**) gaar en tarvelig gaardsvei nordover til gaardene **Dalen**, 3 km. lang.

Fra gaarden **Moen** ved bugten nord for Teksmona fører en brukbar gaardsvei østover ca. 2,5 km. og fortsætter derefter som ridevei og vintervei til gaardene **Sæterenget** og **Marken** paa nordsiden af Markvatn.

Skolekredse

Melø herred var i 1902 delt i 13 skolekredse med 557 undervisningsberettigede børn, 6 lærere og 2 lærerinder.

Herredsskat

Ifølge skatligningen udgjorde den samlede antagne indtægt for 1906 413.405 kroner og formuen 938.450 kroner.

Samlet herredsskat for 1906 var 20.803 kroner, fordelt paa 1.026 skatydere.
